

Durk van der Ploeg

De mens door zijn eigen demonen verteerd

Er waait een trend van minimalistisch realisme door het Nederlandse proza. Daarmee wordt overigens aangesloten bij een internationale stroming, die vooral een herwaardering van de roman als belangrijkste literaire vorm beoogt. De deuren, die eerdere stromingen als de «nouveau roman», geopend hebben, worden hierbij niet geschuwd maar bruikbaar gesteld voor een methode, die men misschien als die van de «totale roman» zou kunnen omschrijven.

Meteen wordt duidelijker dan ooit hoe ruim, onbeperkt eigenlijk, de mogelijkheden van de romanvorm wel zijn. De ro-

man wordt gezien als een nauwkeurig, indringend verslag van ervaringen. Sommigen kunnen niet aan de drang om dit met een «isme» te omschrijven weerstaan en spreken van Intimitisme. In de eerste plaats wordt hiermee bedoeld dat het er voor de schrijver vooral op aankomt zich in te leven in de personages van het verhaal. De mens staat centraal en wordt ervaren als een micro-kosmos, waarvan de verschillende personages afsplitsingen zijn. De auteur is de complexe schepper van zoveel personages die in wezen niets anders zijn dan zoveel facetten van zijn eigen persoonlijkheid. Een goed voorbeeld van deze opvattingen is de nieuwe roman (de eerste in het Nederlands, twee vorige werden in het Fries geschreven)

van Durk van der Ploeg (43) «Een vers Graf».

Het hoofdpersonage is een zekere Ay, een uit evenwicht geraakte leraar, die in een psychiatrische inrichting (oord waar de persoonlijkheid ontvield wordt) terecht komt. Typisch is evenwel dat Ay alleen maar kan bestaan dankzij de inmenging van een aantal andere figuren en in het bijzonder de psychiater Grebbe. Alle personages samen maken de roman, geven een de volledigheid benaderend beeld van de schepper. Het is een systeem dat ook reeds door Hugo Claus in «De Verwondering» werd gebruikt. Van der Ploeg heeft het nog verder doorgedreven.

Het uiteindelijk drama bestaat hierin dat Ay tenslotte kapot gaat aan de realiteit die hem door de anderen (Grebbe) wordt opgedrongen. M.a.w. de mens gaat aan zichzelf tenonder. De mens wordt door zijn eigen demonen verteerd. Het is het drama van de mens die zich in zichzelf keert om de zin van zijn bestaan te zoeken en daar alleen een beangstigend universum van tegenstrijdigheden ontdekt.

Durk van der Ploeg schrijft een warm en rijk Nederlands,

zoals men dat bij Noordnederlandse schrijvers niet vaak tegenkomt. Een beweeglijke subjectieve taal die, gelukkig, wortelt in zijn Friese origine. Een persoonlijke klank die mij, misschien als Vlaming, héél erg aanspreekt.

MARC ANDRIES

«Een vers Graf», door Durk van der Ploeg, De Bezige Bij, Amsterdam.